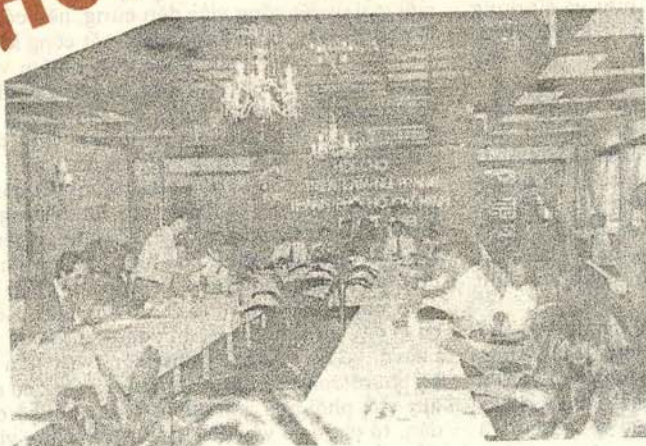

XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN CỦA NGÀNH KIM HOÀN VIỆT NAM

NGUYỄN HỮU ĐỊNH
GD Công ty VBĐQ TP-SJC

Một ngành thủ công mỹ nghệ truyền thống của Việt Nam thể hiện rõ nét bản sắc dân tộc và sự khéo léo của người thợ, đó chính là ngành kim hoàn VN. Sản phẩm được hoàn thành thuần túy từ bàn tay người thợ cùng với những dụng cụ lao động thô sơ, đơn giản, tự chế nhưng lại đậm đà màu sắc, mang bản chất riêng biệt của nền văn hóa VN.

Những năm trước ngày thống nhất đất nước, hoạt động của ngành kim hoàn sản xuất nữ trang cũng khá sôi nổi. Tại Saigon, nhiều lò, chành hoạt động với quy mô nhỏ, mang tính chất gia đình cũng tập hợp được mỗi lò một, hai chục người thợ với sự điều phối của ông chủ, và thường cũng là nghệ nhân kinh nghiệm của ngành. Sản phẩm được hoàn thành và được tiêu thụ mạnh tại Saigon, các tỉnh và thường gói gọn ở phạm vi trong nước.

Chính điều đó cũng là một hạn chế của ngành kim hoàn VN trước đây. Thực vậy, do sản phẩm được tiêu dùng nội địa, mức cung và cầu cũng có chừng mực, sản phẩm thuần túy được làm bằng tay, thị hiếu và trình độ thưởng thức của người sử dụng cũng sẽ đóng

khung trong phạm vi của những mẫu mã đã có sẵn, tuy khéo léo, sắc xảo, đậm nét dân tộc nhưng chắc chắn rằng sẽ dừng lại ở một vài thể loại mẫu mã mang tính chất truyền thống, cha truyền con nối.

Sau khi thống nhất đất nước, do tập trung vào việc khôi phục nền kinh tế sau chiến tranh, ngành kim hoàn VN nói chung và của thành phố nói riêng đã có thời gian ngủ yên và mai một. Mãi đến khi nhà nước thực hiện chính sách mở cửa và từng bước xây dựng một nền kinh tế thị trường, đời sống nhân dân đã ổn định và nâng lên một bước. Chính lúc này quyền sở hữu hợp pháp về vàng của người dân được thừa nhận, vàng và những sản phẩm của nó được tự do lưu thông, trở thành một thứ hàng hóa mang đủ 2 yếu tố giá trị và giá trị sử dụng. Sức mua của nhân dân ngày càng tăng, sự mở cửa tiếp cận và giao lưu hàng hóa với các nước ngày càng nhiều, nhu cầu về số lượng và chất lượng ngày càng cao, thị hiếu và trình độ thưởng thức cũng có những thay đổi và ngày càng phong phú.

Với nhu cầu ấy, cùng những đòi hỏi của thị trường, thị hiếu, ngành nữ trang VN không thể dừng lại ở tình

chất thủ công truyền thống với công nghệ đơn điệu, sản phẩm không đồng bộ, chủ yếu làm bằng đôi tay, hiệu quả không cao do hao hụt lớn và nhất là năng suất thấp không thể cạnh tranh trên thị trường ngoài nước.

Hướng phát triển tất yếu của ngành kim hoàn VN sẽ là việc sử dụng những thiết bị hiện đại trong quá trình tạo ra sản phẩm nữ trang. Với những yếu tố nói trên cùng với điều kiện tiên tiến của công nghệ sản xuất nữ trang thế giới, các đơn vị sản xuất trong nước khi có điều kiện đều hướng đến việc kết hợp công nghệ hiện đại với tinh chất khéo léo sắc sảo của người thợ thủ công.

Trong xu hướng đó, Công ty vàng bạc đá quý TP (SJC) đã kịp thời nhập một dây chuyền sản xuất nữ trang tương đối hoàn chỉnh vào năm 1990. Hệ thống dây chuyền này đã phát huy tác dụng giúp cho SJC theo kịp được những yêu cầu khắt khe của thị trường nữ trang hiện nay. SJC đã kịp thời nắm bắt và làm chủ được kỹ thuật hiện đại của việc sản xuất nữ trang bằng máy, thực hiện được hiệu quả các hợp đồng gia công nữ trang xuất khẩu cho nước ngoài với các mẫu mã, kiểu dáng đa dạng, phù hợp với thị hiếu và đạt yêu cầu chất lượng.

Nét nổi bật của việc áp dụng máy móc thiết bị hiện đại để sản xuất sản phẩm nữ trang là tính chất năng suất cao, mẫu mã đồng bộ. Cụ thể với một dây chuyền sản xuất như, một ngày có thể sản xuất 1200 sản phẩm (năng suất tương đương với 10 người thợ làm trong 10 ngày). Hơn nữa, tính chất chuyên môn hóa theo từng công đoạn cũng được áp dụng trong công nghệ sản xuất này, nó sẽ tạo sự dễ dàng và nhanh chóng cho việc nắm bắt kịp kỹ thuật sản xuất đối với người thợ cũng như giảm được công sức của họ khi thao tác để hàn kết nối các bộ phận trong quá trình sản xuất. Ngoài ra, sản xuất nữ trang bằng máy còn đảm bảo được độ tinh khiết của nguyên liệu sản phẩm vì hầu hết các sản phẩm này đều không có mối hàn.

Xác định được những ưu thế và tính chất tiên tiến của việc sử dụng các công nghệ máy móc hiện đại cho việc sản xuất nữ trang ngành kim hoàn VN cần định hướng cụ thể trong thời gian sắp đến. Song song đó, những sản phẩm sắc sảo khéo léo, thể hiện nét truyền thống mỹ thuật VN từ bàn tay của các nghệ nhân kim hoàn VN cần được bảo trọng và phát huy.

Vì vậy xu hướng phát triển của ngành kim hoàn VN là tiến đến một nền công nghiệp kim hoàn với thiết bị công nghệ hiện đại có kết hợp hài hòa tính chất thủ công truyền thống khéo léo tinh xảo của người thợ kim hoàn VN. ♣